

Fra: Jan Atle Toska [Jan.Atle.Toska@nuv.no]
Sendt: 15. august 2006 11:09
Til: Rustad Sverre
Kopi: Johnsen Berit; jan.fretland@hisf.no
Emne: Norgesuniversitetet - Innspill til Stjernø-utvalget

Jeg viser til samtale i Y-blokken 9. august og oversender med dette innspill om livslang læring til Stjernøutvalgets sekretariat ved Sverre Rustad. Vedlagte notat er et innspill fra Norgesuniversitetet til departementets arbeid med en strategi for livslang læring som skal være ferdig innen utgangen av året. I notatet blir Stjernø-utvalget omtalt på følgende måte:

”Det er behov for en gjennomgang av utdanningspolitikken på dette feltet, bl.a. for å se på det rådende system for tildeling av midler og insentiver for satsing på livslang læring. Norgesuniversitetet har foreslått overfor departementet at det gjøres en utredning for å analysere erfaringer og fremme forslag om forbedringer i budsjettforslaget for 2007, jf vedlegg til Budsjettdokumentet (2005-2007). Dette er muligens en for kompleks problemstilling til å kunne få løst i strategiarbeidet i løpet av høsten. Problemet bør uansett pekes ut som noe det er viktig å løse. Det er nå nedsatt et utvalg for høyere utdanning (Stjernø-utvalget), der dekning av de voksnes behov for etter- og videreutdanning på høyere nivå, bl.a. ved bruk av IKT er et tema. De nevnte problemstillinger bør behandles grundig i dette utvalget.”

Vi håper at utvalget vil ta opp disse problemstillingene i sitt arbeid. Som nasjonalt organ innenfor fjernundervisning, videreutdanning og bruk av IKT i norsk høyere utdanning bistår vi gjerne utvalget i det videre arbeidet.

mvh

Jan Atle Toska
Direktør Norgesuniversitetet

STRATEGI FOR LIVSLANG LÆRING – UTDANNINGSSYSTEMETS ROLLE
Et første innspill fra Noregsuniversitetet etter møte i Kunnskapsdepartementet 14. juni 2006

- Norgesuniversitetets hovedfelt er høyere utdanning – dvs. den del av utdanningssystemet som består av universiteter og høyskoler.
- Livslang læring i denne sammenheng er bl.a:
 - utvikling av de regulære studentenes forutsetninger for livslang kompetanseutvikling i grunnutdanningen (læringsstrategier, basiskunnskaper osv.)
 - voksnes studenter tilgang til livslange læringsmuligheter innenfor høyere utdanning, både grunnutdanning, etter- og videreutdanning, både som privatpersoner og som aktører i arbeidslivet.Det er her lagt mest vekt på det andre punktet.
- Det er minst tre klare grunner til at universitets- og høyskolesystemet skal spille en sentral rolle i livslang læring:
 - En økende del av den voksne befolkning har høyere utdanning og vil trenge/ønske videreutdanning på dette nivå i ulike faser av livet
 - Høyere utdanning er blitt masseutdanning, noe som innebærer at systemet må møte studentgrupper med svært ulik og til dels ”akademifjern” bakgrunn og forutsetninger
 - Det moderne arbeidslivet er dynamisk og kunnskapsintensivt, noe som innebærer en ”tvang til læring” for aktørene, både som individer og kollektivt i virksomheter.
- Den generelle utdanningspolitikken er meget positiv til livslang læring. Lærestedene forventes å ta ansvar her, jf. signalene som kom i forbindelse med kompetansereformen. I utdanningspolitikken de siste årene, dvs. kvalitetsreformen, har hovedfokus vært på den unge fulltidsstudenten. Denne vektleggingen, f.eks. når det gjelder ressurstildeling ut fra effektiv studiepoengproduksjon/gjennomstrømning, virker ikke særlig stimulerende for satsing på voksne deltidsstudenter. Kvalitetsreformens fokus kan ha fått uintenderte uheldige konsekvenser som motarbeider kompetansereformens tanker om økt satsing på lærestedene for livslang læring.
- Det er behov for en gjennomgang av utdanningspolitikken på dette feltet, bl.a. for å se på det rådende system for tildeling av midler og insentiver for satsing på livslang læring. Norgesuniversitetet har foreslått overfor departementet at det gjøres en utredning for å analysere erfaringer og fremme forslag om forbedringer i budsjettforslaget for 2007, jf vedlegg til Budsjettdokumentet (2005-2007). Dette er muligens en for kompleks problemstilling til å kunne få løst i strategiarbeidet i løpet av høsten. Problemet bør uansett pekes ut som noe det er viktig å løse. Det er nå nedsatt et utvalg for høyere utdanning (Stjernø-utvalget), der dekning av de voksnes behov for etter- og videreutdanning på høyere nivå, bl.a. ved bruk av IKT er et tema. De nevnte problemstillinger bør behandles grundig i dette utvalget.

- Momenter som forskningsfokus, vektlegging av fulltidsstudenten, mangelfulle insentivordninger og ”kulturell treghet” bidrar til at norske læresteder ikke fungerer optimalt som institusjoner for livslang læring. Samtidig blir mye gjort av pionerer og entusiaster. Dette er positive erfaringer å byggen videre på som bør trekkes fram.
- Norgesuniversitetets erfaringer er at fjernundervisning og IKT-støttet fleksibel læring ”virker” som livslang læring. Voksne studenter kan i økende grad følge regulær høyere utdanning som bruker IKT. Spesielle IKT-støttede tilbud, f.eks. de som er utviklet med prosjektmidler fra Norgesuniversitetet, har studenter med høyere alder enn i regulære campus-tilbud (hovedvekt 30-50 år heller enn studenter i 20-årene). Det vanlige er å kombinere studier og jobb.
- Behov for økt kunnskap om voksnes læring i høyere utdanning, inkludert bruk av IKT og samspillet mellom arbeidslivet og UH-sektoren, både for nasjonal kompetanseutvikling og presentasjon av gode eksempler til etterfølgelse. Norgesuniversitetet har nå etablert tre spesialkompetansegrupper (SKGer) om følgende tema:
 - den voksne studentens situasjon og behov
 - samspill arbeidslivet-UH, herunder bruk av arbeidspraksis i utdanningen
 - bruk av digitale mapper i utdanning og arbeidsliv. Norgesuniversitetet vil bruke SKGene for å skaffe underlagsmateriale og forslag til det videre strategiarbeidet i departementet.
- En strategi for UH-systemets rolle i en livslang læringsstrategi må både omfatte rammevilkår og utdanningspolitiske insentiver, utvikling av kunnskapsgrunnlaget (FoU), bruk av nasjonale stimuleringsiltak som Norgesuniversitetet og lærestedenes ansvar og utfordringer (infrastruktur, organisering, pedagogikk, egen kultur, samspill med arbeidslivet osv.)
- Når det gjelder hovedområdene som ble presentert på møtet 14. juni, har vi følgende kommentarer:
 - I karriereveiledningen er det viktig å få til en god bruk av eksisterende utdannings- og informasjonsportaler i veiledningsarbeidet, bl.a. Utdanning.nos informasjon og Norgesuniversitetets database over etter- og videreutdanningstilbud på tertiært nivå
 - Arbeidet med fleksible og åpne utdanningstilbud bør styrkes, både ved å skape mer hensikts-messige insentivsystemer (jf. omtale ovenfor) og ved å styrke nasjonale stimuleringsiltak som Norgesuniversitetet.
- Norgesuniversitetet vil bidra aktivt til det videre arbeidet med strategien for livslang læring. Dette er bare et første innspill i etterkant av møtet på onsdag.

Jan Atle Toska
for Arbeidsutvalget i Norgesuniversitetet